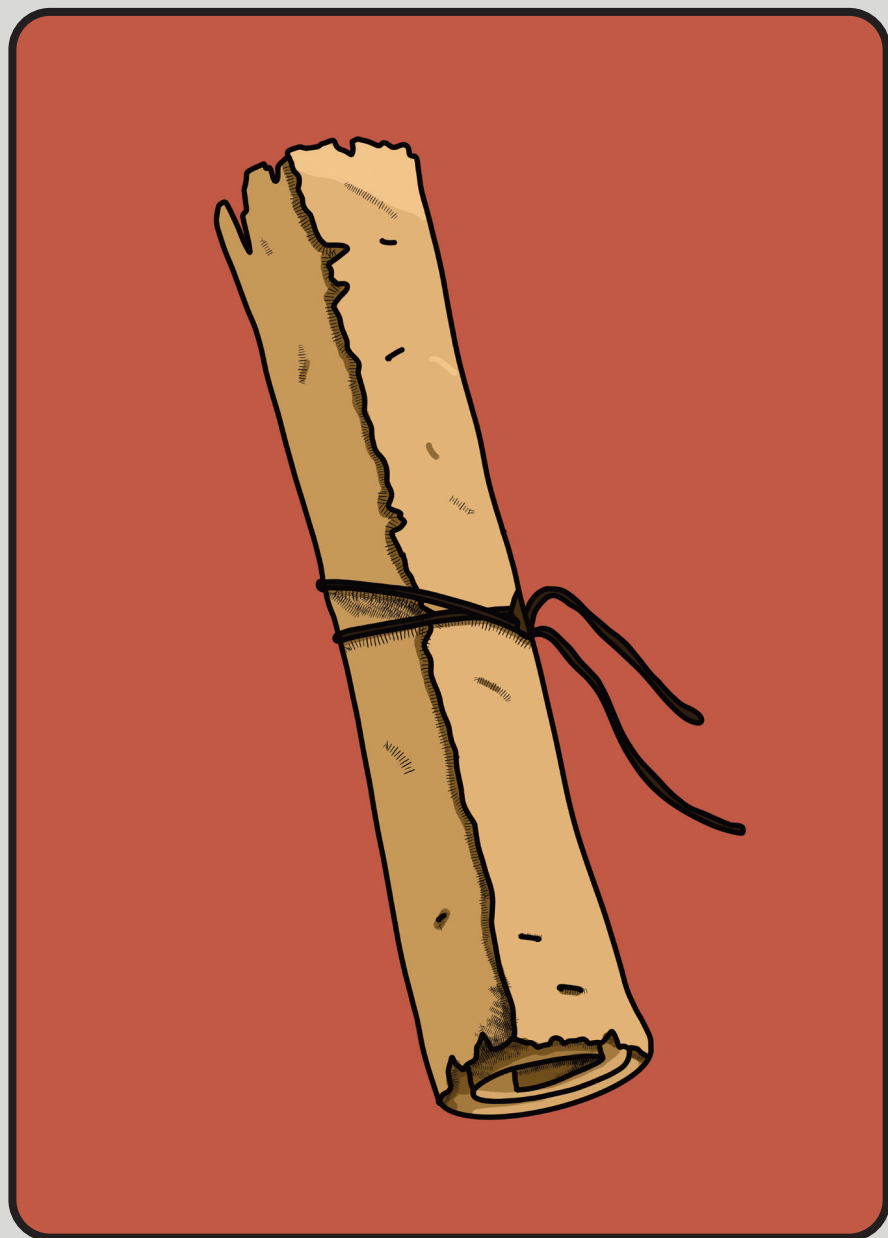

PROJEKT

INSTRUMENTOWNIK

SCENARIUSZ

Na okładce rysunek dokumentu w postaci przewiązanego sznurkiem zwoju. Obok logotypy Fundacji Meakultura i kampanii Save The Music (czytaj: sejm de mjuzik). Poniżej belka z logotypami Funduszy Europejskich, Popojutrze, Europejskiego Funduszu Społecznego i flagą Polski.

Schemat scenariusza lekcji z wykorzystaniem kart z instrumentami muzycznymi

Autorka: Ewelina Grygier

Temat lekcji:

Czas realizacji tematu: 45 lub 90 minut

Cele lekcji: uczeń

- poznaje różne instrumenty muzyczne;
- poznaje podział instrumentów na poszczególne grupy (aerofony, chordofony, membranofony, idiofony);
- dyskutuje na temat różnic w brzmieniach i budowie poszczególnych instrumentów;
- dzieli się własnymi refleksjami, odczuciami, spostrzeżeniami dotyczącymi konkretnych instrumentów po obejrzeniu zdjęć i wysłuchaniu nagrań;
- analizuje różnice między instrumentami;
- doskonali umiejętności komunikacyjne i pracę w grupach;
- formułuje odpowiedzi na zadane pytania.

Metody i formy pracy

- praca indywidualna, w grupach, z całą klasą,
- pogadanka,
- burza mózgów,
- praca z kartą pracy,
- lapbook,
- formułowanie odpowiedzi,
- analizowanie danych.

Środki dydaktyczne

- karty z instrumentami,
- wydrukowane załączniki,
- tablica/ flipchart,
- kreda/ markery.

Przebieg lekcji

WSTĘP

Nauczyciel/ka prosi uczniów o swobodne wypowiedzi, dotyczące instrumentów muzycznych.

W trakcie pogadanki nauczyciel/ka może zadać uczniom poniższe pytania:

1. Czy któryś z uczniów gra na instrumencie?
2. Czy rodzice bądź rodzeństwo któregoś z uczniów grają na instrumencie?
3. Czy lubicie słuchać muzyki?
4. Jakie instrumenty muzyczne znacie?
5. Co jest potrzebne, aby grać na instrumencie (instrument, nuty, umiejętności)?
6. Kto chciałby się nauczyć grać na jakimś instrumencie i dlaczego właśnie na takim, a nie innym?

REALIZACJA

Nauczyciel/ka przedstawia cele dzisiejszej lekcji. Prezentuje wybrane instrumenty, jakie będą omawiane podczas lekcji. Charakteryzuje krótko instrument przy użyciu karty oraz zaznacza, do jakiej grupy (rodziny) przynależy.

Opcja 90 min.: Nauczyciel/ka przypomina, że instrumenty dzielą się na następujące grupy: aerofony, chordofony, idiofony, membranofony, elektrofony. *

*w tym celu nauczyciel może skorzystać z odpowiedniej karty z legendą dot. rodzin instrumentów

Nauczyciel przypomina, jak skonstruowany jest podział na grupy. Zależy on od tego, co jest źródłem drgania dźwięku:

aerofony – drga słup powietrza (np. flet, saksofon);

chordofony – drga struna (np. gitara, skrzypce);

idiofony – instrument samobrzmiący (np. talerze perkusyjne, trójkąt);

membranofony – drga membrana (np. werbel, kocioł);

elektrofony – instrumenty elektryczne – potrzebują zasilania (prądu), by można było na nich grać.

Nauczyciel/ka proponuje zabawę dźwiękową. Odtwarza dźwięki konkretnych instrumentów z odpowiedniej strony lub korzystając z kodów QR, wydrukowanych na kartach.

Nauczyciel/ka nie informuje uczniów o tym, co będzie odtwarzane i prosi o określenie, jaki instrument słychać w nagraniu.

Pyta: co to za instrument? Czy gra solo czy w orkiestrze?

Nauczyciel/ka proponuje zabawę dźwiękową. Odtwarza dźwięki konkretnych instrumentów z odpowiedniej strony lub korzystając z kodów QR, wydrukowanych na kartach.

Nauczyciel/ka nie informuje uczniów o tym, co będzie odtwarzane i prosi o określenie, jaki instrument słychać w nagraniu.

Pyta: co to za instrument? Czy gra solo czy w orkiestrze (zespołe)? Jaka jest jego barwa (np. ostra, chropowata, delikatna)?

Jakie skojarzenia budzi dźwięk tego instrumentu? Jakie jeszcze inne instrumenty słyszymy w nagraniu?

Praca w grupach

Nauczyciel dzieli klasę na 4-5-osobowe grupy. Każdej z grup daje fiszkę z instrumentem muzycznym i prosi o przygotowanie prezentacji na temat tego instrumentu dla pozostałej części klasy. Z użyciem fiszek i kodów QR na nich umieszczonych uczniowie zapoznają się z instrumentem. Każda grupa ma za zadanie krótko odpowiedzieć o następujących kwestiach: nazwa instrumentu, muzyk na nim grający, funkcja instrumentu, rodzaj muzyki. Każda z grup znajduje samodzielnie na YouTube przykład muzyczny, prezentujący dany instrument, a następnie pokazuje klasie jego fragment.

1. Nazwa instrumentu. Co o instrumencie mówi nam jego nazwa? Czy pochodzi z obcego języka, jeśli tak, co oznacza? Czy nazwa instrumentu może pochodzić od nazwiska konstruktora instrumentu?
2. Określenie muzyka. Jak nazywa się muzyk grający na danym instrumencie? Osobę, która gra na instrumencie muzycznym, określamy mianem instrumentalisty/ instrumentalistki. W zależności od instrumentu, na którym gra, możemy doprecyzować to określenie. Np. osoba grająca na flecie to flecista lub flecistka, grająca na gitarze to gitarzysta lub gitarzystka.*

Wskazówki dla nauczyciela/ki*:

Nauczyciel może omówić tę kwestię w formie testu. Przykładowe pytanie: powiedz, jak nazywają się instrumentalisci i instrumentalistki, grający na:

- A. puzonie
- B. skrzypcach
- C. organach
- D. instrumentach perkusyjnych
- E. harfie
- F. oboju
- G. kontrabasie

Odpowiedzi:

- A. puzonista, puzonistka
- B. skrzypek, skrzypaczka
- C. organista, organistka
- D. perkusista, perkusistka
- E. harfista, harfistka
- F. oboista, oboistka
- G. kontrabasista, kontrabasistka

3. Funkcja instrumentu: czy instrument jest solowy czy zespołowy? Jeśli zespołowy, to czy gra się na nim w orkiestrze, w zespole jazzowym, rockowym lub innym?***

4. Muzyka. W jakich gatunkach muzycznych dany instrument jest używany? Co gra się na danym instrumencie?***

* W opcji 90 min. odtwarzamy nagrania, korzystając z kodów QR, wydrukowanych na poszczególnych kartach, a następnie pytamy uczniów o wnioski z wysłuchanych nagrań.

Przykładowe wnioski:

- instrument solowy/akompaniujący
- duża obsada (orkiestra) versus mały zespół (np. rockowy)
- instrument występuje w wielu gatunkach muzycznych

*Opcja 90 min.:

5. Odmiany instrumentu. Czy istnieją odmiany tego instrumentu (np. flet poprzeczny, flet piccolo, flet basowy, flet prosty i jego odmiany)?
6. Budowa instrumentu. Jak zbudowany jest dany instrument, czy do gry na nim używa się jakichś elementów dodatkowych (takich jak pałeczki do gry na instrumentach perkusyjnych, kostka (plektron) do gry na gitarze, smyczek do gry na instrumentach smyczkowych: skrzypcach, wiolonczeli, kontrabasie i in.)?
7. Współczesny lub historyczny kontekst użycia instrumentu. Czy instrument używany był historycznie do gry w zespole (np. skrzypce)? Czy był instrumentem głównie solowym (np. organy)? Czy występował w muzyce świeckiej, czy kościelnej? Czy był instrumentem salonowym, służącym do grania amatorskiego, czy instrumentem profesjonalnym, przeznaczonym dla zawodowych muzyków?

Nauczyciel/ka dzieli uczniów na 2-3- osobowe grupy oraz rozdaje uczniom karty pracy do wykonania (**Karta pracy nr 1**). Uczniowie wypełniają tabelkę. Zadanie na karcie pracy polega na wpisaniu do tabelki brakujących elementów. Wstępnie wypełnioną tabelkę nauczyciel modyfikuje na potrzeby konkretnego scenariusza lekcji.

Wskazówki dla nauczyciela/ki*:

Nauczyciel może podsumować kwestię omawianych instrumentów w formie testu. Nauczyciel tworzy test z wiedzy o instrumentach, które były omawiane na lekcji. Pytania mogą dotyczyć: nazwy instrumentu (czy pochodzi z języka obcego, od nazwiska kompozytora), grupy/ rodziny instrumentów (aerofony, chordofony itd.), wynalazcy instrumentu, kontekstu użycia (np. organy – w kościele, katarynka – na ulicy).

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Sketchnoting

Nauczyciel/ka podsumowuje wiedzę o instrumentach, przypominając podstawowe fakty (podział na grupy, nazwy muzyków grających na poszczególnych instrumentach).

Nauczyciel/ka rozdaje każdemu z uczniów kartkę A3 i prosi, by stworzyli notatki graficzne (sketchnoting), dotyczące konkretnego instrumentu i informacji na jego temat, poznanych w trakcie lekcji.

Gry zespołowe

Nauczyciel/ka dzieli uczniów na 3-4- osobowe grupy i każdej grupie proponuje poznawanie instrumentów w formie zabawy. Sugerowane opcje zadania:

- a) Kalambury. Wybrany przedstawiciel grupy pobiera jedną z kart, nie pokazując jej pozostałym. Za pomocą gestów stara się przedstawić sposób gry na danym instrumencie, a pozostali uczniowie odgadują, jaki instrument jest prezentowany.
- b) Rysowanie. Wybrany uczeń pobiera jedną z kart, nie pokazując jej pozostałym. Rysuje na tablicy dany instrument, a pozostali uczniowie próbują ustalić, o jaki instrument chodzi.
- c) Pytanie-odpowiedź. Wybrany uczeń pobiera jedną z kart, nie pokazując jej pozostałym. Pozostali uczniowie za pomocą zadawanych pytań próbują ustalić, o jaki instrument chodzi.

Praca domowa: dla chętnych

Opcja pierwsza: genealogia

Nauczyciel poleca jako pracę domową zrobienie małego wywiadu środowiskowego w rodzinie i zebranie informacji o muzykujących członkach rodziny. Jeśli informacje dotyczą zmarłego krewnego, pytamy: czy zachowały się jakieś informacje, nagrania, zdjęcia? Jeśli dotyczą żyjącego członka rodziny, nauczyciel poleca zrealizować zadanie w kręgu rodzinnym.

Opcja druga: dziennikarstwo

Nauczyciel poleca jako pracę domową znalezienie w swoim najbliższym otoczeniu (rodzina, znajomi, przyjaciele, sąsiedzi, uczniowie) osoby grającej na jakimś instrumencie i przeprowadzenie z nią krótkiego wywiadu, dotyczącego jej instrumentu. Jeśli w rodzinie nie ma nikogo, kto gra, uczeń może sam odpowiedzieć na pytanie i napisać, na czym chciałby się nauczyć grać. Nauczyciel pozostawia uczniom dowolność stawianych pytań lub nakierowuje uczniów, by zapytali o następujące kwestie:

- A. Dlaczego grasz na danym instrumencie?
- B. Czy gra na tym instrumencie jest trudna?
- C. Jak długo uczysz się grać?
- D. Czy ktoś z Twojej rodziny także muzykuje?
- E. Czy uczęszczasz bądź uczęszczałeś/aś do szkoły muzycznej?
- F. Czy lubisz grać dla innych?
- G. Co byś powiedział komuś, kto chce uczyć się grać na tym samym instrumencie, na którym grasz?
- H. Czy chcesz nauczyć się grać na jeszcze jakimś instrumencie?

* Opcje możliwe do zrealizowania, w przypadku, gdy nauczyciel dysponuje dwoma godzinami lekcyjnymi na realizację materiału dydaktycznego.

KARTA PRACY nr 1

NAZWA INSTRUMENTU	GRUPA DO JAKIEJ PRZYNALEŻY	INSTRUMENTALISTA
puzon		puzonista
	chordofony	pianista
		gitarzysta
saksofon		
	membranofon	
wiolonczela		
	idiofon	

Po prawej stronie kod QR prowadzący do strony głównej Instrumentownika

